

Δήμητρα Ι. Κόνιαρη

Εκπαιδευτικός

Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Λάρισα

2022

Δήμητρα Ι. Κόνιαρη

Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Αυτό εκδότης

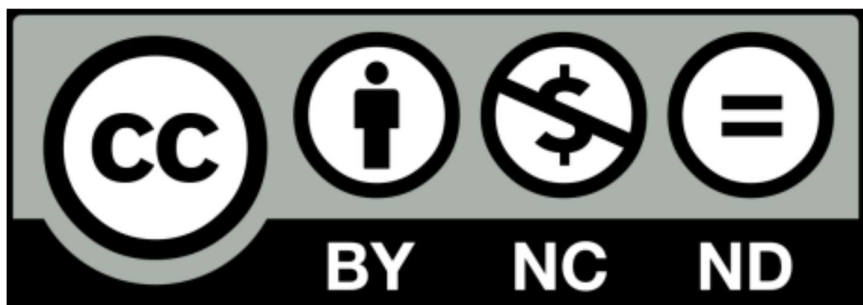
©Δήμητρα Ι. Κόνιαρη

Κανάρη Γιάννουλη Λάρισας

τηλέφωνο: +306942651800

E mail: demyapr81@gmail.com

ISBN: 978-618-86051-1-4

Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 3.0 Ελλάδα
(CC BY-NC-ND 3.0 GR)

Αφιερωμένο στις δυο λατρεμένες κόρες μου, Βασιλική και Ελένη

Περιεχόμενα

1.1. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή	8
1.2. Σχολική Νοσηλευτική.....	10
1.3. Η σχολική νοσηλευτική στην ειδική αγωγή.....	11
1.4. Δεξιότητες σχολικού νοσηλευτή.....	12
1.4.1. Καθήκοντα και αρμοδιότητες σχολικού νοσηλευτή	13
1.4.2. Καθήκοντα σχολικών νοσηλευτών με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο.....	14
1.5. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές	18
1.6. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με νοητική υστέρηση	19
1.7. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με προβλήματα όρασης.....	20
1.8 .Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε βαρήκοα/ κωφά παιδιά.....	22
1.9. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με ψυχικές διαταραχές.....	23
1.10. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε μαθητές με διάσπαση ελλειμματικής προσοχής- υπερκινητικότητα (Δ.Ε.Π.Υ.)	25
1.11. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με διαταραχές λόγου κι ομιλίας	26
Συμπεράσματα.....	28
Βιβλιογραφία	31

1.1. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή

Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή είναι καθοριστικής σημασίας στα πλαίσια της σχολικής κοινότητας. Συγκεκριμένα, είναι αυτός που πρέπει να συνεργάζεται τόσο με τους μαθητές και τους γονείς τους όσο και με τα υπόλοιπα εμπλεκόμενα μέλη της συγκεκριμένης κοινότητας. Όπως ο διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας αποτελεί το διοικητικό ταγό της, ο νοσηλευτής αποτελεί τον «ταγό» του σχολείου σε θέματα προαγωγής και προάσπισης της υγείας τους.

Σύμφωνα με το AAP COUNCIL ON SCHOOL HEALTH (2016) ως σχολική νοσηλευτική ορίζεται:

«Η εξειδικευμένη πρακτική της επαγγελματικής νοσηλευτικής που προάγει την ευημερία, την ακαδημαϊκή επιτυχία και τη δια βίου επίτευξη των παιδιών που φοιτούν στο σχολείο».

Με άλλα λόγια, είναι τα αρμόδια για θέματα υγείας και αντιμετώπισης των αναγκών των μαθητών μέσω του κατάλληλου συντονισμού των αναγκών τους συμβάλλοντας στην ασφάλειά τους μέσω της εφαρμογής των κατάλληλων κι εξειδικευμένων νοσηλευτικών παρεμβάσεών τους.

Το έργο τους δεν περιορίζεται μόνο στα στενά πλαίσια του σχολικού περιβάλλοντος αλλά, όπως, πρωτοειπώθηκε, δε γνωρίζει σύνορα αλλά απαιτεί τη συνεργασία γίνοντας οι ίδιοι παράδειγμα προάσπισης της υγείας και παροχής της κατάλληλης φροντίδας στα υπόλοιπα μέλη. Οι σχολικοί νοσηλευτές απαιτείται να βοηθήσουν στο συντονισμό της υγειονομικής περίθαλψης τόσο στο σπίτι όσο και να συνδράμουν στο συντονισμό της περαιτέρω παροχής φροντίδας (Basch, 2011).

Επίσης, οι σχολικοί νοσηλευτές μέσω της δράσης τους για την πρόληψη του καπνίσματος, της παιδικής παχυσαρκίας, του άσθματος και του διαβήτη, ακόμη, οδηγεί και σε παρέμβαση του παιδιάτρου για την παροχή της κατάλληλης βοήθειας. Η παραπάνω ενέργεια, οδηγεί αδιαμφισβήτητα στην καλύτερη παροχή υγειονομικής περίθαλψης εντός κι εκτός εργασιακών χώρων.

Επιπροσθέτως, ο σχολικός νοσηλευτής είναι υπεύθυνος για τη διατροφή των μαθητών, τον έλεγχο των τροφών που καταναλώνουν ώστε να είναι υγιεινές καθώς ακόμη και τον απαραίτητο έλεγχο των τροφών των κυλικείων ώστε να υπακούουν σε κανόνες υγιεινής. Δεν μπορεί κανείς να παραβλέψει το γεγονός ότι είναι ακόμη το άτομο εκείνο που φροντίζει για την εξασφάλιση ήρεμου και υγιούς κοινωνικού, συναισθηματικού και ψυχολογικού κλίματος στους μαθητές.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να τονιστεί η παροχή βοήθειας σε περίπτωση ατυχήματος στο χώρο του σχολείου και η άμεση φροντίδα του τραυματία. Μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων αγωγής υγείας είναι αρμόδιος να μεταλαμπαδεύει τις γνώσεις του στα υπόλοιπα μέλη της σχολικής κοινότητας αλλά και στους μαθητές.

Ο σχολικός νοσηλευτής μέσω της έρευνας και αναζήτησης των προβλημάτων υγείας κάποιων μαθητών προσφέρει τις υπηρεσίες του στους μαθητές που έχουν προβλήματα υγείας ευαισθητοποιώντας ακόμη και το εκπαιδευτικό προσωπικό προκειμένου να βοηθήσουν τα παιδιά που χρήζουν βοήθειας. Οφείλει να παρέχει σφαιρική και πλήρη ενημέρωση στους γονείς των μαθητών σχετικά με τα προβλήματα υγείας τους μέσω της απαραίτητης συνεργασίας τους υποδεικνύοντας ακόμη και τις κατάλληλες κατευθυντηρίου οδούς

Μέσω της πραγματοποίησης των προγραμμάτων αγωγής υγείας, ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να καταστήσει τους μαθητές υπεύθυνους ενισχύοντάς τους τη δέουσα αυτοπεποίθηση. Εκεί που πρέπει να στοχεύουν είναι η αλλαγή της υφιστάμενης νοοτροπίας και του τρόπου ζωής των μαθητών.

1.2. Σχολική Νοσηλευτική

Η σχολική νοσηλευτική στοχεύει στην αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης των μαθητών, στη σχολική τους επιτυχία καθώς και την επίδοση των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους (National Association of School Nurses, 2017). Με άλλα λόγια, αποσκοπεί στη σφαιρική σωματική και ψυχική διασφάλιση της υγείας των μαθητών.

Μέσω της καθημερινής ενασχόλησης και παρατήρησης με τους μαθητές μπορεί να διερευνήσει τα προβλήματά τους.

Αποσκοπεί στη διασφάλιση της υγείας μέσω της παροχής της κατάλληλης αγωγής προκειμένου να υπάρξει μια φυσιολογική ανάπτυξη των παιδιών.

Συνοψίζοντας, ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή περιλαμβάνει τον εντοπισμό και την επίλυση θεμάτων υγείας των μαθητών, μέσω της συνεργασίας με την οικογένεια και το προσωπικό του σχολείου. Πρέπει να προτείνει τρόπους αντιμετώπισης των νοσηρών καταστάσεων και να καταστήσει το μαθητή υπεύθυνο προκειμένου να αποκτήσει αυτοέλεγχο και υπευθυνότητα τόσο ο ίδιος όσο και η εκάστοτε οικογένειά του (Αλεξανδροπούλου και συν, 2006). Για τη σφαιρική επίτευξη των στόχων και των αρμοδιοτήτων του, όπως αυτά καθορίζονται από την πολιτεία, μέσω των νόμων απαιτείται η συνεργασία με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς (National Association of School Nurses, 2017).

Σε μαθητές με προβλήματα υγείας, έχει διαπιστωθεί ότι ο σχολικός νοσηλευτής αποτελεί τον κρίκο ανάμεσα στην οικογένεια, το σχολείο και το παιδί. Η παραπάνω παράμετρος συμβάλλει ουσιαστικά στον καθημερινό έλεγχο των συμπτωμάτων των μαθητών, στη βελτίωση των ακαδημαϊκών επιδόσεών τους και την καθημερινή κι ευχάριστη παρακολούθηση των σχολικών μαθημάτων.

Με βάση έρευνα των Biag et al. (2015), στις σχολικές μονάδες που ο σχολικός νοσηλευτής απασχολείται πλήρως σε μια συγκεκριμένη σχολική μονάδα συγκριτικά με την ύπαρξη πολλών σχολικών νοσηλευτών με μειωμένο ωράριο σε μια συγκεκριμένη σχολική μονάδα, παρατηρείται καλύτερη σχολική επίδοση των μαθητών καθώς και καλύτερη εικόνα σχετικά με το θέμα υγείας του εκάστοτε μαθητή.

1.3. Η σχολική νοσηλευτική στην ειδική αγωγή

Αποτελεί, αναντίρρητη πραγματικότητα η εμφάνιση των σχολικών νοσηλευτών σε σχολικές μονάδες αρμοδιότητας του υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η παραπάνω εξέλιξη αποτελεί απόρροια των ακολούθων παραγόντων (Καρασαββίδης, 2004):

- Το ελληνικό κράτος πιεζόμενο από διεθνείς συνθήκες για τα δικαιώματα των Α.Μ.Ε.Α. δείχνει ιδιαίτερος ευαισθητοποιημένο για τις ανάγκες αυτών των ατόμων.
- Ο σχολικός νοσηλευτής, αναλαμβάνοντας το ρόλο του εκπαιδευτή, πρωτίστως, εντάσσεται στο ειδικό βοηθητικό προσωπικό των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής κι εκπαίδευσης υπακούοντας σε συγκεκριμένα και σαφώς θεσμοθετημένα καθήκοντα κι αρμοδιότητες.
- Η νομοθετική θέσπιση των αρμοδιοτήτων τους από το υπουργείο παιδείας και θρησκευμάτων μέσω της εφαρμογής συγκεκριμένων νόμων, εγκυκλίων και προεδρικών διαταγμάτων στοχεύουν στην παροχή και εξασφάλιση της πρότερης και ισότιμης υγείας στα άτομα με κάθε είδους αναπηρία.
- Η μικρή σε αριθμό ύπαρξη σχολικών νοσηλευτών καθιστά εφικτή την εφαρμογή των οποιωνδήποτε αλλαγών.

Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο ρόλος των σχολικών νοσηλευτών διαφοροποιείται σημαντικά από αυτό των κλινικών, αντιστοίχως. Ο κώδικας νοσηλευτικής δεοντολογίας καθορίζει τις υποχρεώσεις των νοσηλευτών που εμπλέκονται με άτομα με αναπηρίες.

Συνεπώς, από το παραπάνω, συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των σχολικών νοσηλευτών είναι σαφώς θεμελιωμένα με βάση την ισχύουσα νομοθεσία (Καρασαββίδης, 2004).

1.4. Δεξιότητες σχολικού νοσηλευτή

Προκειμένου ο σχολικός νοσηλευτής να επιτελεί σωστά κι υπεύθυνα το έργο του είναι απαραίτητο να διαθέτει κάποιες δεξιότητες προκειμένου να εξασφαλίσει το βέλτιστο επίπεδο υγειονομικής φροντίδας και πρόληψης για τους μαθητές (Catalan Association of Nursing and School Health, 2016).

Καταρχάς, βασικό «όπλο» στα χέρια του σχολικού νοσηλευτή είναι η δυνατότητά του να ερμηνεύει τη γλώσσα του σώματος των μαθητών καθώς και να διαθέτει επαρκές επίπεδο επικοινωνιακών συμπεριφορών. Επιπροσθέτως, πρέπει να είναι σε θέση να συντονίζει το έργο του για την καλύτερη παροχή υγειονομικής φροντίδας στους μαθητές. Κανείς, δεν μπορεί να αμφισβητήσει το γεγονός ότι στη σύγχρονη κοινωνία που έχει συντελεστεί η ψηφιακή επανάσταση, ο σχολικός νοσηλευτής θα μπορούσε να μείνει έξω από αυτή τη σφαίρα δίχως να διαθέτει τις απαιτούμενες τεχνολογικές δεξιότητες. Βασική αρχή του εκάστοτε σχολικού νοσηλευτή, θα πρέπει να αποτελεί ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, την προσωπικότητα, τα προβλήματα του κάθε μαθητή καθώς και το διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο. Αποτελεί θετικό σημάδι η προσπάθεια εκ μέρους του απόκτησης περαιτέρω γνώσεων εμπλουτίζοντας το θεωρητικό του υπόβαθρο. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόζει νέες πρακτικές και τακτικές όπως, επίσης, να μπορεί να τις αξιολογεί. Όντας σε ένα σχολείο, θα πρέπει κι ο ίδιος να διαθέτει γνώσεις παιδαγωγικής και διδακτικής μεθοδολογίας (Catalan Association of Nursing and School Health, 2016).

Σύμφωνα με το Catalan Association of Nursing and School Health, (2016) και Alexandropoulou et al. (2006) ο σχολικός νοσηλευτής έχοντας αναλάβει έναν πολύπλευρο ρόλο πρέπει:

- Να είναι σε θέση να προάγει την υγεία των μαθητών

- Να λαμβάνει ειδική μέριμνα τόσο για τους ίδιους τους μαθητές όσο και για τα μέλη της οικογενείας του και της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας
- Να διαθέτει πολυπολιτισμικές δεξιότητες ζώντας σε ένα διαπολιτισμικό περιβάλλον με τακτικές μετακινήσεις των πληθυσμών.
- Μην είναι κλεισμένος στο «γυάλινο πύργο» του αλλά να αφουγκράζεται τις αλλαγές της κοινωνίας και συνεπώς των μαθητών.
- Να έχει ενσυναίσθηση κατανοώντας τη συμπεριφορά των μαθητών.
- Να βοηθά τους «αδύναμους» μαθητές από τυχόν περιθωριοποίησή τους.

1.4.1. Καθήκοντα και αρμοδιότητες σχολικού νοσηλευτή

Ο σχολικός νοσηλευτής αφενός υπάγεται στο υπουργείο παιδείας και θρησκευμάτων κι αφετέρου δύναται όπως υπάγεται στο υπουργείο εργασίας, δουλεύοντας ως κοινοτικός νοσηλευτής έχοντας την ευθύνη των σχολείων. Βέβαια, η τελευταία περίπτωση ενέχει τον κίνδυνο περιθωριοποίησής του από τη λοιπή κοινότητα δίνοντάς του όμως το πλεονέκτημα να επικεντρωθεί στο συγκεκριμένο τομέα.

Αρχικά, το αίσθημα υπευθυνότητας του σχολικού νοσηλευτή ξεκινάει από το ενδιαφέρον του να λάβει το ιστορικό του παιδιού και να μελετήσει λεπτομερώς το φάκελό του αξιολογώντας, έτσι την κατάσταση των μαθητών που χρήζουν περαιτέρω ανάγκης και φροντίδας. Μέσω της διερευνητικής μεθόδου και της συζήτησης με το μαθητή προσπαθεί να «εκμαιεύσει» πληροφορίες γύρω από την υπάρχουσα συναισθηματική του κατάσταση. Έτσι, θα είναι σε θέση να βοηθήσει τους μαθητές που χρήζουν ανάγκης.

Προκειμένου να αναλάβει το ρόλο του συμβούλου και του καθοδηγητή πρέπει να προχωρήσει σε μια συμφωνία με τους μαθητές με το να χτίσει μαζί τους ένα «συμβόλαιο». Επιπλέον, απαραίτητη είναι η κατανόηση των προβλημάτων των μαθητών θέτοντας τον εαυτό του στη θέση τους. Δεν πρέπει να παραλειφθεί ότι χρειάζεται να αναγνωρίζει τα προβλήματα των μαθητών προκειμένου να μπορεί να τα βοηθήσει. Το χτίσιμο μιας σχέσης εμπιστοσύνης είναι απαραίτητο προκειμένου οι μαθητές να τον εμπιστευτούν και να βασιστούν πάνω του αίροντας τις οποιεσδήποτε ανασφάλειες κι ανησυχίες τους.

Για το σκοπό αυτό και προκειμένου να καλλιεργηθεί μια φιλική σχέση μεταξύ τους, χρειάζεται:

- Δημιουργία ειδικά διαμορφωμένου χώρου συνεδριάσεων
- Ύπαρξη ειδικών οργάνων και τεχνικών διδασκαλίας
- Ύπαρξη κι εφαρμογή ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων καθώς και
- Ειδικές διαγνωστικές, συναισθηματικές και παιδαγωγικές υπηρεσίες.

Ο σχολικός νοσηλευτής είναι ένα βασικό πρόσωπο αναφοράς για τους μαθητές που χρήζουν βοήθειας κι ως εκ τούτου είναι επιφορτισμένος με πολλά καθήκοντα.

1.4.2. Καθήκοντα σχολικών νοσηλευτών με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το **ΦΕΚ 2038/05-06-2018, άρθρο 1:**

«Ο σχολικός νοσηλευτής φροντίζει τους μαθητές οι οποίοι έχουν αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που φοιτούν στα δημόσια σχολεία γενικής εκπαίδευσης, για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση έγκρισης υποστήριξης κατόπιν σχετικής γνωμάτευσης δημοσίου νοσοκομείου. Με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης, ύστερα από πρόταση του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Π.Υ.Σ.Ε.Ε.Π.), η άσκηση των καθηκόντων του μπορεί να αφορά και μαθητές των ίδιων ή συστεγαζόμενων σχολικών μονάδων, για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση έγκρισης υποστήριξης, εφόσον καλύπτονται οι ανάγκες των μαθητών των σχολείων στα οποία υπηρετούν».

Επιπροσθέτως με βάση το ίδιο Φ.Ε.Κ.

«Υποστηρίζει τους μαθητές, για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση έγκρισης υποστήριξης, καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τόσο κατά τη διάρκεια των μαθημάτων όσο και κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων, καθώς επίσης και σε όλες τις δραστηριότητες της σχολικής ζωής, όπως περιπάτους, διδακτικές επισκέψεις, εκδρομές και σε κάθε είδους εκδήλωση που οργανώνει το

σχολείο. Σε καμία περίπτωση ο Σχολικός Νοσηλευτής δεν υποκαθιστά τον εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος έχει την ευθύνη εκπαίδευσης του μαθητή».

«Μετά την ανάληψη των καθηκόντων του συνεργάζεται με τους γονείς των υποστηριζόμενων μαθητών και τους θεράποντες ιατρούς προκειμένου να ενημερωθεί και να λάβει τις απαραίτητες πληροφορίες για να καταρτίσει το ιστορικό τους, να λάβει οδηγίες για τη φαρμακευτική αγωγή τους όπως και κάθε άλλη απαραίτητη πληροφορία που αφορά την υποστήριξή τους.

Χορηγεί την προτεινόμενη φαρμακευτική αγωγή μετά τις έγγραφες οδηγίες των θεράποντων ιατρών και την έγγραφη συναίνεση των γονέων ή κηδεμόνων ή των εχόντων τη γονική μέριμνα των μαθητών.

Ακολουθεί συγκεκριμένο πρόγραμμα, το οποίο καταρτίζει σε συνεργασία με το διευθυντή του σχολείου, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των μαθητών, τις οδηγίες των θεράποντων ιατρών και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των μαθητών.

Διαμορφώνει σχέδιο επείγουσας παρέμβασης λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των υποστηριζόμενων μαθητών. Σε συνεργασία με το διευθυντή του σχολείου ενημερώνει και δίνει κατάλληλες οδηγίες στο προσωπικό του σχολείου προκειμένου να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στη λήψη μέτρων πρώτων βοηθειών για την αντιμετώπιση έκτακτου περιστατικού, ακόμα και στην περίπτωση απουσίας του από τη σχολική μονάδα.

Προτείνει τη λήψη των απαραίτητων μέτρων σε σχέση με τη λειτουργία της σχολικής μονάδας ή απαραίτητων τεχνικών παρεμβάσεων ή επιβεβλημένων συνθηκών υγιεινής που αφορούν την προστασία των μαθητών.

Σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς των τάξεων και όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, ενημερώνει τους μαθητές των τάξεων, με κατάλληλο τρόπο και εποπτικό υλικό ανάλογα με την ηλικία των μαθητών, προκειμένου να είναι προετοιμασμένοι για την αντιμετώπιση έκτακτου περιστατικού που πιθανόν να συμβεί εντός της αίθουσας ή του προαύλιου χώρου ή σε δραστηριότητα εκτός σχολικού χώρου, με στόχο την αποφυγή καταστάσεων πανικού, τη διατήρηση της ψυχραιμίας και την ενημέρωση των υπεύθυνων εκπαιδευτικών.

Καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων του τηρεί απαρέγκλιτα το απόρρητο όπως ορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις.

Για κάθε υποστηριζόμενο μαθητή τηρείται ατομικός φάκελος και φροντίζει για την ενημέρωση αυτού με το ιατρικό ιστορικό του μαθητή, τις έγγραφες ενημερώσεις ή οδηγίες που έχει λάβει από τους γονείς ή κηδεμόνες και τους θεράποντες ιατρούς, το υποστηρικτικό πρόγραμμα του μαθητή, το σχέδιο επείγουσας παρέμβασης και αντιμετώπισης και καταχωρεί, παρατηρήσεις, καταγραφές συμβάντων, κ.α. Οι ατομικοί φάκελοι φυλάσσονται σε ασφαλές σημείο στο γραφείο του Διευθυντή ή του συλλόγου διδασκόντων του σχολείου.

Σε συνεργασία με το διευθυντή του σχολείου, ενημερώνει και συμβουλεύει τους γονείς ή κηδεμόνες των υποστηριζόμενων μαθητών για θέματα της αρμοδιότητάς του και εφόσον χρειάζεται συνεργάζεται με τον θεράποντα ιατρό για ζητήματα που προκύπτουν κατά η διάρκεια της σχολικής ζωής και σχετίζονται με την υγεία του μαθητή.

Συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς των τάξεων και το Διευθυντή της σχολικής μονάδας για την καλύτερη ένταξη του μαθητή στο σχολικό περιβάλλον.

Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία η μεταφορά του μαθητή σε νοσηλευτικό ίδρυμα συνοδεύει το μαθητή και παραμένει σε αυτό μέχρι την άφιξη του γονέα ή του κηδεμόνα και μεριμνά για την πλήρη ενημέρωσή τους.

Συμμετέχει ισότιμα στο Σύλλογο Διδασκόντων της σχολικής μονάδας που υπηρετεί και λαμβάνει μέρος στις δραστηριότητές του, διατυπώνοντας απόψεις για θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του ή είναι γενικότερου ενδιαφέροντος και λαμβάνει μέρος στις αποφάσεις.

Αναλαμβάνει καθήκοντα που ανατίθενται, από τα όργανα διοίκησης του σχολείου, που σχετίζονται με τη λειτουργία της σχολικής μονάδας, όταν τα καθήκοντά του το επιτρέπουν, στο πλαίσιο της ισότιμης συμμετοχής του με τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας.

Κατά την ώρα των διαλειμμάτων εποπτεύει τους υποστηριζόμενους μαθητές, ενώ συνεργάζεται με τους εφημερεύοντες για πιθανές προσαρμογές προς διευκόλυνση των μαθητών, όταν αυτές κρίνονται απαραίτητες.

Σε περίπτωση βραχυχρόνιας απουσίας των υποστηριζόμενων μαθητών από οποιαδήποτε δραστηριότητα του σχολικού προγράμματος, προσέρχεται κανονικά στη σχολική μονάδα και ασκεί καθήκοντα που προβλέπονται ή αναλαμβάνει εργασίες που τα όργανα διοίκησης του σχολείου δύνανται να αναθέσουν, είτε εντός του σχολικού χώρου είτε εκτός αυτού σε προγραμματισμένη δραστηριότητα του σχολείου. Σε περίπτωση μακροχρόνιας απουσίας των υποστηριζόμενων μαθητών με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης ύστερα από πρόταση Π.Υ.Σ.Ε.Ε.Π. τοποθετείται για την άσκηση των καθηκόντων σε άλλη σχολική μονάδα για την υποστήριξη μαθητή/ών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, για τον/τους οποίο/ους έχει εκδοθεί απόφαση έγκρισης υποστήριξης.

Επιπλέον των κύριων καθηκόντων του που σχετίζονται με την κάλυψη των αναγκών των υποστηριζόμενων μαθητών: α) παρέχει πρώτες βοήθειες για όλους τους μαθητές της σχολικής μονάδας, β) φροντίζει για τη δια-μόρφωση του φαρμακείου του σχολείου, γ) ενημερώνει και συμβουλεύει εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς για θέματα υγείας, για την προστασία του σχολείου από ιογενείς καταστάσεις, εποχιακές λοιμώξεις και επιδημίες όπως και για την αποφυγή μεταδιδόμενων νοσημάτων, δ) συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου για την οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων αγωγής υγείας, ε) διοργανώνει σεμινάρια παροχής πρώτων βοηθειών στο προσωπικό του σχολείου, με πιστοποιημένους εκπαιδευτές, στο πλαίσιο της ενδοσχολικής επιμόρφωσης, στ) σε συνεννόηση με το διευθυντή του σχολείου αναλαμβάνει την επικοινωνία με τις υγειονομικές υπηρεσίες σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του και ζ) συνεργάζεται με το διευθυντή του σχολείου για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της υγιεινής του σχολικού περιβάλλοντος (αίθουσες, κοινόχρηστοι χώροι, κυλικείο, κ.α.), και συνιστά τη λήψη των απαραίτητων μέτρων για την προστασία των μαθητών.

Το εβδομαδιαίο υποχρεωτικό ωράριο του υποστηρικτικού έργου του σχολικού νοσηλευτή καθορίζεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για το ωράριο του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και σε καμία περίπτωση ο χρόνος παραμονής του στη σχολική μονάδα δεν μπορεί να είναι α) μικρότερος του διδακτικού ωραρίου των υποστηριζόμενων μαθητών και β) μεγαλύτερος του εργασιακού ωραρίου των τριάντα (30) ωρών την εβδομάδα».

1.5. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές

Ο σχολικός νοσηλευτής δύναται να συνδράμει στην παράλληλη υποστήριξη παιδιών με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές. Προκειμένου να μπορέσει να προσεγγίσει τα συγκεκριμένα παιδιά για να τον εμπιστευτούν και να είναι εφικτή η συνεργασία προτείνεται η αξιοποίηση οπτικών ερεθισμάτων που να ενδιαφέρουν τον εκάστοτε αυτιστικό μαθητή όντας στο εύρος των ενδιαφερόντων του. Βασική παράμετρος αποτελεί η δημιουργία ενός φιλικού και οικείου προς το μαθητή περιβάλλοντος. Συνεπώς, το παιδί με αυτισμό δε βγαίνει από τη ρουτίνα του γνωρίζοντας λεπτομερώς τις υποχρεώσεις του κατά τη διάρκεια της σχολικής μέρας. Αυτό βοηθάει το παιδί καθώς είναι ήρεμο, συνεργάσιμο χωρίς εκρήξεις θυμού και πανικού (Ξάνθη, 2015).

Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε ένα παιδί με αυτισμό είναι καθοριστικός καθώς αυτός είναι που πρέπει να μπορέσει να μειώσει, όσο αυτό είναι εφικτό, τις εκρήξεις θυμού ελέγχοντας τον αυθορμητισμό του και βοηθώντας του να αυτοεξυπηρετείται αίροντας, όσο αυτό είναι εφικτό, ως ένα βαθμό τις οποιεσδήποτε στερεοτυπικές του κινήσεις. Σχετικά με τον προφορικό λόγο, ο σχολικός νοσηλευτής πρέπει να κατορθώσει να βοηθήσει το μαθητή να κάνει χρήση του λόγου σχηματίζοντας ολοκληρωμένες προτάσεις και βοηθώντας το αυτιστικό παιδί να εκδηλώσει, όσο αυτό είναι εφικτό, τα συναισθήματά του. Στους άμεσους στόχους του σχολικού νοσηλευτή είναι η επίτευξη της συνεργασίας του αυτιστικού παιδιού με τα άλλα παιδιά κι η αρμονική σχολική συμβίωσή τους καθιστώντας εφικτή τη συμμόρφωση του παιδιού με το διαμορφωμένο νοσηλευτικό πρόγραμμα (Ξάνθη, 2015).

Η συνεργασία σε ομάδες βοηθά το αυτιστικό παιδί μειώνει, όσο αυτό είναι εφικτό, τα οποιαδήποτε συμπεριφορά προβλήματα που πηγάζουν από τον αυτισμό. Επίσης, τονώνεται η αυτοεκτίμηση του μαθητή μειώνοντας και σε ορισμένες περιπτώσεις αποτρέποντας τον εγκλεισμό του σε ιδρύματα. Βασικό και πρωταρχικό μέλημα του σχολικού νοσηλευτή είναι η αυτοεξυπηρέτηση των αυτιστικών παιδιών περιλαμβάνοντας βασικές έννοιες, όπως αυτή της τουαλέτας, του ντυσίματος, του δέσιμου των κορδονιών και γενικώς της αυτονομίας από την πλευρά των αυτιστικών.

Η συμφωνία μεταξύ σχολικού νοσηλευτή και αυτιστικού παιδιού και η πιστή εφαρμογή ενός συγκριμένου προγράμματος σε σταθερή ώρα και σε συγκεκριμένο μέρος καθημερινώς χωρίς οποιαδήποτε αλλαγή στο περιβάλλον συνάντησης, θα βοηθήσει τον αυτιστικό μαθητή να εμπιστευτεί το νοσηλευτή και ο τελευταίος θα τον βοηθήσει να αναπτύξει κοινωνικές δεξιότητες (Καλύβα, 2005).

Η συστηματική φροντίδα σε συνδυασμό με την καθημερινή φροντίδα κι έννοια για τη διατήρηση της ατομικής υγιεινής και καθαριότητας του μαθητή είναι έργο του νοσηλευτή. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και η σωστή εκτίμησή τους θα βοηθήσει το σχολικό νοσηλευτή να συνεχίσει ή να τροποποιήσει το καταρτισθέν πρόγραμμα (Καλύβα, 2005).

Ο σχολικός νοσηλευτής, επιπλέον, συνοδεύει τον αυτιστικό μαθητή τόσο στις εκδρομές όσο και στα διαλειμματα προκειμένου να χτιστεί η σχέση εμπιστοσύνης. Βέβαια, ο νοσηλευτής πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός στις κινήσεις και στις χειρονομίες, αποφεύγοντας τις τελευταίες όσο αυτό είναι εφικτό για να μην μπερδεύει το αυτιστικό παιδί και το τελευταίο αντιδρά με θυμό. Η ύπαρξη ορίων βοηθά το αυτιστικό παιδί προκειμένου να αισθανθεί ασφάλεια και σιγουριά ζώντας σε μια ρουτίνα (Καλύβα, 2005).

1.6. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με νοητική υστέρηση

Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή στα παιδιά με νοητική υστέρηση είναι εξίσου σημαντικός και καθοριστικός για αυτά τα παιδιά καθώς προσπαθεί να τα εντάξει στο κοινωνικό και σχολικό περιβάλλον μέσω της ευαισθητοποίησης του συνόλου. Επιπλέον, τα συγκεκριμένα άτομα ενισχύουν την αυτοπεποίθησή τους και δεν αισθάνονται να παραγκωνίζονται από το κοινωνικό γίγνεσθαι. Μέσω από συντονισμένες και στοχευμένες ενέργειες των σχολικών νοσηλευτών, επιτυγχάνεται η ενδυνάμωσή τους καθιστώντας τα αυτόνομα προκειμένου να μπορούν να ζουν μόνα τους. Προς το σκοπό αυτό, οι νοσηλευτές μπορούν να εντάξουν τους μαθητές αυτούς σε σχολικές εκδηλώσεις και δράσεις ώστε να αναπτύξουν την κοινωνικότητά τους (Αρμπουνιώτη και συν, 2007).

Μέσω της εμπιστοσύνης και της ενσυναίσθησης, τα άτομα με νοητική υστέρηση είναι δυνατόν να ωθηθούν να εκφραστούν ελεύθερα και να συνεργαστούν με άλλα άτομα (Αρμπουνιώτη και συν, 2007).

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων και την ένταξη των μαθητών αυτής της συγκεκριμένης ομάδας στο κοινωνικό και σχολικό περιβάλλον απαιτούνται τα εξής:

- Παροχή κοινωνικής υποστήριξης τόσο στους ίδιους τους μαθητές όσο και στα μέλη της οικογενείας τους.
- Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσή τους αίροντας τα οποιαδήποτε στερεότυπα.
- Εξάλειψη ρατσιστικών συμπεριφορών μέσω της κατάλληλης συνεργασίας και του διαλόγου
- Υποστήριξη της οικογένειας
- Προσπάθεια συμμετοχής αυτών των μαθητών σε δράσεις και προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

1.7. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με προβλήματα όρασης

Αποτελεί αναντίρρητη πραγματικότητα πως τα παιδιά με προβλήματα όρασης αντιμετωπίζουν αντικειμενικές δυσκολίες στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο ρόλος τόσο του σχολικού νοσηλευτή όσο και του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός προς την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, οφείλουν όπως κάνουν χρήση και αξιοποιούν απτικές και οπτικές μεθόδους για της σωστή εκπαίδευση αυτών των μαθητών (Πλακαντωνάκη & Αντωνοπούλου, 2016).

Στο πλαίσιο αυτό ο σχολικός νοσηλευτής καλείται όπως συνεργαστεί με τους γονείς/κηδεμόνες του μαθητή/τριας κι όπως ευαισθητοποιήσει και τα υπόλοιπα μέλη του σχολείου όπως ακολουθήσουν κι εφαρμόσουν ένα πρόγραμμα προσυμπτωματικού προσχολικού ελέγχου ιδιαιτέρως για τα τυφλά παιδιά που φοιτάν στο νηπιαγωγείο για πρώτη φορά. Περνώντας στο δημοτικό σχολείο , ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή έγκειται πλέον στην ανίχνευση των μαθητών που παρουσιάζουν προβλήματα οράσεως κι όπως προχωρήσει

στη σχετική ενημέρωση των γονέων και των υπολοίπων εμπλεκομένων στη μαθησιακή διαδικασία του παιδιού τους (Πλακαντωνάκη & Αντωνοπούλου, 2016).

Ο σχολικός νοσηλευτής αφού προχωρήσει στην καταγραφή του ιστορικού του μαθητή που παρουσιάζει πρόβλημα όρασης, κατόπιν μπορεί να αξιοποιήσει κάρτες κοντινής όρασης, να βοηθάει το μαθητή στη σύγκλιση των ματιών σε κοντινή όραση, καθώς και στη διαδοχική κάλυψη κάθε ματιού όπως, επίσης και στην ικανότητα στερεοσκοπικής όρασης και βάθους καθώς και στην έγχρωμη όραση (Πλακαντωνάκη & Αντωνοπούλου, 2016).

Η παροχή ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης στους μαθητές με προβλήματα όρασης όπως και στις οικογένειές τους συμπεριλαμβάνεται στο έργο του σχολικού νοσηλευτή. Για το σκοπό αυτό, η υποστήριξη λαμβάνει τις εξής μορφές:

- Αρχικά, ο σχολικός νοσηλευτής, σκύβοντας με ευαισθησία πάνω από το πρόβλημα του συγκεκριμένου μαθητή σέβεται τις πεποιθήσεις, τις αντιλήψεις και τα συναισθήματά του. Από την άλλη πλευρά, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να είναι διακριτικός και λεπτός στους χειρισμούς του παρακινώντας το μαθητή να είναι ενεργός στη διαδικασία της θεραπείας του αίροντας αρνητικές σκέψεις και πράξεις. Η ενεργητική ακρόαση από την πλευρά του νοσηλευτή του μαθητή και η περαιτέρω ενημέρωση και συνεργασία με την οικογένεια προωθεί τις κατάλληλες θεραπευτικές διεξόδους προκειμένου να ακολουθηθεί μια κοινή δράση και συνισταμένη για την επίλυση του θέματος υγείας του μαθητή με προβλήματα όρασης.
- Στη συνέχεια, ο σχολικός νοσηλευτής αποφασίζει την κατάλληλη θεραπεία για το μαθητή. Βέβαια, στο στάδιο αυτό, επειδή ο μαθητής μπορεί να εκδηλώσει άρνηση ή και αρνητικά συναισθήματα, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να αντιληφθεί εγκαίρως αυτές τις καταστάσεις που μπορεί να υπονομεύσουν την προσπάθειά του και τη θεραπευτική οδό του. Χρειάζεται να βρει τους κατάλληλους τρόπους να παρακινήσει το μαθητή να αρχίσει και να συνεχίσει τη θεραπευτική του οδό.

- Το τρίτο στάδιο που είναι και το πιο κρίσιμο, σχετίζεται με την προσπάθεια του σχολικού νοσηλευτή, όπως καταστήσει το μαθητή ικανό να θεραπεύσει ο ίδιος τον εαυτό του έχοντας λάβει γνώση όλων των παραμέτρων. Η ενθάρρυνση αποτελεί το βασικό «όπλο» του σχολικού νοσηλευτή προς αυτή την κατεύθυνση.

Σε όλα αυτά τα στάδια ο σχολικός νοσηλευτής παρατηρεί καθημερινώς κι ανελλιπώς το μαθητή σχετικά με την εφαρμογή της θεραπευτικής μεθόδου αξιολογώντας τα αποτελέσματά της (Πλακαντωνάκη & Αντωνοπούλου, 2016).

1.8 .Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε βαρήκοα/ κωφά παιδιά

Η βαρηκοΐα ή κώφωση δε συνδέεται με μειωμένη πνευματική ικανότητα από την πλευρά των μαθητών. Για το λόγο αυτό, οι συγκεκριμένοι μαθητές χρήζουν την εφαρμογή ειδικής αγωγής προκειμένου να λάβουν ισότιμη εκπαιδευτική γνώση.

Ο συγκεκριμένος μαθητής χρήζει νοσηλευτή κι εκπαιδευτικού γνώστη της νοηματικής γλώσσας. Επιπλέον, πρέπει να κάθεται στο μπροστινό θρανίο μέσα στη σχολική αίθουσα ώστε να είναι εφικτή η δυνατότητα χειλιανάγνωσης, ανάγνωσης μεταγλωττισμένων ταινιών (NICHCY, 2010).

Και στη συγκεκριμένη περίπτωση μαθητών με προβλήματα ακοής όταν οι γονείς/κηδεμόνες δεν αναγνωρίζουν και δεν αποδέχονται την ύπαρξη του προβλήματος, ο σχολικός νοσηλευτής είναι αυτός που πρέπει να συνεργαστεί με την οικογένεια προκειμένου να τους πείσει και να τους κάνει να αποδεχτούν το πρόβλημα ώστε να προχωρήσουν σε αποτελεσματική παρέμβαση.

Λόγω της φύσης της συγκεκριμένης δυσκολίας, είναι φυσική απόρροια η δυσκολία των μαθητών αυτών στο να μάθουν τη γραμματική, το συντακτικό, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους και να μάθουν να χρησιμοποιούν λεκτικούς τρόπους επικοινωνίας. Η έγκαιρη και πρώιμη παρέμβαση μέσω της χρήσης νοηματικής γλώσσας θα βοηθήσει τους μαθητές να μπορέσουν να ενταχθούν ομαλότερα στο σχολικό περιβάλλον εμπλουτίζοντας τις γνώσεις τους.

Οι σχολικοί νοσηλευτές από την πλευρά τους οφείλουν όπως υποστηρίζουν ανάλογες πολιτικές και συμμετέχουν σε προγράμματα που αποσκοπούν στο φρενάρισμα της απώλειας ακοής των μαθητών αυτών που ήδη φοιτούν σε οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Τα βαρήκοα/κωφά παιδιά θα πρέπει να χρησιμοποιούν βοηθητικές συσκευές για την ενίσχυση της ακοής τους. Οι σχολικοί νοσηλευτές από την πλευρά τους οφείλουν να διασφαλίσουν την ύπαρξη ενός περιβάλλοντος που δε θα επιδεινώνει την υφιστάμενη κατάσταση των μαθητών μέσω της ύπαρξης δυνατής μουσικής.

Συνεπώς, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να προχωρήσει στην κατάλληλη εκπαίδευση και συνεργασία των λοιπών εκπαιδευτικών, της οικογένειας του μαθητή όσον αφορά την προσπάθεια πρόληψης της απώλειας ακοής. Θα πρέπει να μάθουν τους μαθητές να χρησιμοποιούν σωστά τις βοηθητικές, προσωπικές συσκευές ακρόασης υποδεικνύοντας την αξία της ύπαρξης υγιούς ακοής (Hendershort et al., 2011).

1.9. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με ψυχικές διαταραχές

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει τον καταλυτικό ρόλο της ήρεμης ψυχικής υγείας στη σχολική επιτυχία κι ακαδημαϊκή πρόοδο των μαθητών. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η συνδρομή και συνεργασία του σχολικού νοσηλευτή, της οικογένειας, όλων των εμπλεκόμενων μελών στην εκπαιδευτική διαδικασία, των επαγγελματικών υγειονομικής περίθαλψης προκειμένου να συνδράμουν όλοι από κοινού στην πρώιμη παρέμβαση, παραπομπή και περαιτέρω αξιολόγηση και παρακολούθηση της πορείας του μαθητή (NASN, 2013a,b).

Ο σχολικός νοσηλευτής αποτελεί το πρόσωπο- κλειδί προκειμένου να αξιολογεί, προχωρά στην εκπόνηση ενός εξατομικευμένου προγράμματος υγειονομικής περίθαλψης υλοποιώντας δράσεις και παρεμβάσεις προς όφελος των μαθητών. Άλλωστε, υπεύθυνοι για τη φροντίδα κι υποστήριξη της υγείας των μαθητών θεωρούνται οι σχολικοί νοσηλευτές.

Η ύπαρξη ενός σχολικού νοσηλευτή στους κόλπους του σχολείου μέσω της αναγνώρισης και αξιολόγησης των μαθητών που χρήζουν βοήθειας, μειώνει αισθητά τον κίνδυνο επιδείνωσης της ήδη υπάρχουσας νοσηρής κατάστασης. Επιπλέον, οι σχολικοί νοσηλευτές οφείλουν να διερευνούν τα οποιαδήποτε προβλήματα ψυχικής υγείας των μαθητών μέσα από συντονισμένες δράσεις.

Βασικό βήμα αποτελεί ο προγραμματισμός του τρόπου δράσης σε θέματα ψυχικής υγείας και η παρέμβαση στους μαθητές. Το προαναφερθέν βήμα δύναται να αφορά μεμονωμένα μαθητές ή ακόμη κι ολόκληρη τη σχολική κοινότητα. Η συνεργασία όλων των μελών της ομάδας είναι απαραίτητη ώστε να εφαρμοστεί μια πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια ή ακόμη και τριτοβάθμια πρόληψη.

Όταν ο προγραμματισμός απευθύνεται σε έναν μόνο μαθητή που αντιμετωπίζει θέματα ψυχικής υγείας, ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί και οφείλει να εφαρμόσει ένα εξατομικευμένο σχέδιο υγειονομικής περίθαλψης (NASN, 2011). Στο στάδιο αυτό ο σχολικός νοσηλευτής εφαρμόζει διαγνωστικές μεθόδους σχετικούς με θέματα προαγωγής υγείας μαζί με ιατρικές διαγνώσεις προκειμένου να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα σχετικά με την υγεία των μαθητών. Το σχέδιο υγειονομικής περίθαλψης που έχει καταστρωθεί για τον καθένα χωριστά μαθητή, δεν αντικαθιστά σε καμία περίπτωση, το ήδη προγραμματισμένο έργο άλλων επαγγελματιών υγείας αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά.

Ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί, επίσης, να εφαρμόζει παρεμβάσεις που περιλαμβάνουν την ενεργητική συμμετοχή στην ακρόαση, την αποτελεσματική αντιμετώπιση των δυσκολιών, μεθόδους χαλάρωσης με βαθιές αναπνοές.

Τέλος, χρειάζεται αξιολόγηση της όλης παρέμβασης προκειμένου να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα και να υπάρξει ανατροφοδότηση και αλλαγή τους σε περιπτώσεις μη αποτελεσματικών παρεμβάσεων.

1.10. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε μαθητές με διάσπαση ελλειμματικής προσοχής- υπερκινητικότητα (Δ.Ε.Π.Υ.)

Προκειμένου ο σχολικός νοσηλευτής να καταστεί ικανός να αναγνωρίσει ένα μαθητή με διάσπαση ελλειμματικής προσοχής- υπερκινητικότητα χρήζει της δέουσας εκπαίδευσης. Κανείς δεν μπορεί, άλλωστε να αμφισβητήσει ότι μέσω της μάθησης, ο εκάστοτε μαθητής δοκιμάζει καταστάσεις, πέφτοντας πολλές φορές σε σφάλματα . Βέβαια, προκειμένου να είναι αποτελεσματική η μάθηση, χρειάζεται η συνεργασία του σχολείου και της οικογένειας. Πολλές φορές, μαθητές με προβλήματα μάθησης αισθάνονται μειονεκτικά και συνεπώς απογοητεύονται στο σχολείο λόγω των προβλημάτων τους. Λόγω των μαθησιακών δυσκολιών, πολλές φορές οι μαθητές μπορεί να εκδηλώσουν συμπεριφορά ανάρμοστη προς το σχολικό πλαίσιο.

Ο σχολικός νοσηλευτής αποτελεί τον κρίκο που θα ενώσει την οικογένεια του παιδιού που αντιμετωπίζει το συγκεκριμένο πρόβλημα με φορείς υγειονομικής περίθαλψης καθώς, δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο, πολλές φορές, οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητριών/των να μην αναγνωρίζουν κι αποδέχονται τα προβλήματα των παιδιών τους. Σε αρκετές περιπτώσεις, η οικογένεια ζει με το φόβο μήπως ο κοινωνικός τους περίγυρος γίνει γνώστης του προβλήματός τους. Συνεπώς, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να υλοποιήσει κατάλληλα σχολικά προγράμματα ώστε να ευαισθητοποιήσει την ευρύτερη κοινωνία προκειμένου να αρθούν οι οποιεσδήποτε παρωχημένες αντιλήψεις που δυσχεραίνουν την προσπάθεια αλλαγή συμπεριφοράς των μαθητών με διάσπαση προσοχής.

Το σχολικό πρόγραμμα πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στις σωματικές, συναισθηματικές και ψυχικές ανάγκες των μαθητών προκειμένου να υπάρχει σχολική επιτυχία για αυτούς τους μαθητές. Μέσω της παροχής πρωτοβάθμιας πρόληψης, ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να προλάβει τη σχολική διαρροή των μαθητών με Δ.Ε.Π.Υ. Επιπλέον, είναι το άτομο αυτό που μπορεί έγκαιρα να αναγνωρίσει τους μαθητές αυτής της κατηγορίας προκειμένου να τους βοηθήσει στη θεραπεία τους. Η έγκαιρη κι άμεση παραπομπή και θεραπεία, μπορεί να συνδράμει στη σχολική επιτυχία αυτών των παιδιών (Lloyd & Dickens, 2020).

1.11. Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε παιδιά με διαταραχές λόγου κι ομιλίας

Σε συνέχεια του πολύπλευρου ρόλου του σχολικού νοσηλευτή σε μαθήτριες/τές με προβλήματα που χρήζουν την ύπαρξη κι άμεση παρέμβασή του, οφείλουμε να αναφερθούμε και στο ρόλο του σε παιδιά με προβλήματα λόγου κι ομιλίας. Συγκεκριμένα, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει όπως παρατηρεί κι εντοπίζει τα παιδιά που ανήκουν στο συγκεκριμένο μαθητικό πληθυσμό. Πρέπει να αξιολογεί αν ο λόγος των μαθητριών/των συνάδει με την ηλικία τους. Ειδικότερα, να αντιλαμβάνεται, αν οι μαθητές προχωράνε σε παραποιήσεις ήχων, παραλείψεις αυτών ή ακόμη και σε προσθέσεις ήχων. Επιπροσθέτως, οφείλει όπως παρατηρεί αν οι ανώμαλοι ήχοι είναι απόρροια ανωμαλίας στην παραγωγή ή περιορισμένου λεξιλογίου.

Όταν υποπέσει κάτι στην αντίληψη του σχολικού μέσω της παρατήρησης, πρέπει άμεσα να παραπέμψει το μαθητή σε διεξαγωγή τεστ ακοής ή παρακολούθησης μαθημάτων από εξειδικευμένους λογοθεραπευτές. Αρχικά, οφείλει να επιδιώξει τη συνεργασία με την οικογένεια για το καλό του παιδιού.

Οι νοσηλευτές στις μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, συνήθως, είναι εκείνοι που πρώτοι εντοπίζουν το πρόβλημα λόγου κι ομιλίας του παιδιού όντας σε στενή κι άμεση επαφή με την οικογένεια. Κατά κύριο λόγο, τα παιδιά παρουσιάζουν προβλήματα σε διάφορους τομείς που σχετίζονται με το λόγο, τη γλώσσα και την επικοινωνία. Παιδιά που έχουν πρόβλημα με την ομιλία τους, συνήθως παρουσιάζουν προβλήματα κατανόησης μη έχοντας την απαιτούμενη λεκτική ευχέρεια. Σε αρκετές περιπτώσεις, τα παιδιά έχουν φτωχό λεξιλόγιο παρουσιάζοντας ακόμη και προβλήματα επικοινωνίας. Απόρροια όλων των παραπάνω είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος από την πλευρά των συγκεκριμένων μαθητών καθώς συνήθως αποφεύγουν τη βλεμματική επαφή, αρνούνται να απαντήσουν σε τεθείσες ερωτήσεις. Τα παραπάνω αποτελούν κάποια δείγματα ότι το παιδί μπορεί να βρίσκεται στο φάσμα του αυτισμού.

Ολοκληρώνοντας, το ρόλο του νοσηλευτή σε διάφορες περιπτώσεις παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τη δυνατότητα έγκαιρης αναγνώρισης και θεραπείας. Καθοριστική είναι η συνεργασία νοσηλευτή, σχολείου, οικογένειας. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση, οφείλουμε να συμπληρώσουμε και το ρόλο του λογοθεραπευτή (Wren, 2016).

Συμπεράσματα

Αποτελεί αναντίρρητη πραγματικότητα ότι η νοσηλευτική συνδέεται άρρηκτα με την ειδική αγωγή κι εκπαίδευση, και δη την εκπαίδευση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Προς το σκοπό αυτό, οι σχολικοί νοσηλευτές αποτελούν το κύριο μέσο παροχής νοσηλευτικών υπηρεσιών στους προαναφερθέντες μαθητές μέσα στο σχολικό πλαίσιο.

Η εκπαίδευση αποτελεί το θεμέλιο λίθο για την ένταξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην κοινωνία. Δυστυχώς, το ισχύον ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι τόσο ανεπτυγμένο ώστε να εφαρμόζεται η κείμενη νομοθεσία παρακωλύοντας, συνεπώς την εύρυθμη εξέλιξη.

Στο σημείο αυτό, βέβαια, χρήζει ιδιαίτερης μνείας η ανάγκη εξασφάλισης και κατοχύρωσης των δικαιωμάτων των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες τόσο στην παροχή ισότιμης εκπαίδευσης όσο κι υγειονομικής περίθαλψης. Σημειώθηκαν, βέβαια, σημαντικά άλματα τις τελευταίες δεκαετίες που ευνοούν την εκπαιδευτική συμπερίληψη αυτής της κατηγορίας των μαθητών. Στα πλαίσια αυτά, ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή είναι πολύπλευρος και πολυδιάστατος.

Συγκεκριμένα, ο σχολικός νοσηλευτής είναι το άτομο αυτό που διαθέτοντας τις κατάλληλες δεξιότητες και τη δέουσα εκπαίδευση, είναι σε θέση να εντοπίζει, να αξιολογεί και να παρέχει ιατρική φροντίδα στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε ένα σχολείο ειδικής αγωγής κι εκπαίδευσης.

Είναι το άτομο αυτό που μέσω της κατάλληλης εκπαίδευσής του και της εμπειρίας του, σε πολλές περιπτώσεις, αναλαμβάνει το συντονισμό της παροχής φροντίδας ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέλη τόσο του σχολείου όσο και του οικογενειακού περιβάλλοντος. Δύναται να διαχειρίζεται ακόμη και χρόνιες παθήσεις μαθητών.

Επιπροσθέτως, ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς μπορεί να συμβάλλει ακόμη και στον περιορισμό της σχολικής διαρροής των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η πρώιμη αναγνώριση των ιδιαίτερων θεμάτων υγείας μέσω της

κατάλληλης ερμηνείας τους κι αντιμετώπισή τους, βοηθά τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες όπως ενταχθούν και συμπεριληφθούν στο κατάλληλο σχολικό πλαίσιο μειώνοντας τον κίνδυνο να μην εκπαιδευτούν δεόντως.

Προκειμένου, όμως, να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του σχολικού νοσηλευτή προς όφελος των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, απαιτείται η κατάλληλη συνεργασία του τόσο με το σχολείο και την οικογένεια όσο και με την ευρύτερη κοινωνία.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το γεγονός ότι η εγγενής ικανότητα κάθε μαθητή να μάθει συνδέεται άρρηκτα με την κατάσταση της υγείας του. Στα πλαίσια αυτά, ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή σε οποιαδήποτε μονάδα ειδικής αγωγής κι εκπαίδευσης, με τις καθημερινές προκλήσεις, είναι πολυσχιδής καθώς με την παροχή των κατάλληλων υπηρεσιών, συμβάλλει ουσιαστικά στην προώθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στον ευαίσθητο αλλά ιδιαίτερα σημαντικό τομέα της υγείας των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Βιβλιογραφία

AAP council on school health (2016). Role of the School Nurse in Providing School Health Services. *Pediatrics*, 137(6), e20160852

Basch, C. (2011). Healthier students are better learners: high-quality, strategically planned, and effectively coordinated school health programs must be a fundamental mission of schools to help close the achievement gap. *J Sch Health*. 81(10), 650– 662.

Catalan Association of Nursing and School Health (2016). *School Nurses: Skills, roles & qualities*.

Lloyd, T. & Dickens, T. (2020). *Information on ADHD for ADHD Clinics, School Nurses and GP Primary Care Settings. Understanding and supporting your patients assessment and treatment*. ADHD Foundation.

National Association of School Nurses (2017). *Definition of School Nursing*.

Wren. Y. (2016). Speech, language and communication impairments – how the practice nurse can help. *Nursing in practice*.

Αρμπουνιώτη, Β., Κουτσοκλένη, Ι. & Μαρνελάκης, Μ. (2007). *Διαναπηρικός Οδηγός Επιμόρφωσης. Νοητική Υστέρηση*. Αθήνα: ΕΠΕΑΕΚ: Πρόσβαση για Όλους.

Καρασαββίδης, Σ. (2004). Ο Θεσμός των Σχολικών Νοσηλευτών στην Ελλάδα. *Cyprus Nursing Chronicles*, 5(1), 21-28.

Ξάνθη, Σ. (2015). Εφαρμογή Υποστηρικτικού Προγράμματος σε Μαθητή στο Φάσμα του Αυτισμού. *Θέματα Ειδικής Αγωγής*, 69, 36-45.

Πλακαντωνάκη, Μ. & Αντωνοπούλου, Α. (2016). Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για μαθητές με προβλήματα όρασης και η αξιολόγησή τους, *Παιδαγωγικός Λόγος*, 1, 97-111.

ΦΕΚ 2038/Β/5-6-2018. Καθήκοντα και αρμοδιότητες των κλάδων ΠΕ25 Σχολικών Νοσηλευτών και του κλάδου ΔΕ01 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Λίγα Λόγια...

Για τη συγγραφέα....

Η Δήμητρα Κόνιαρη γεννήθηκε στην Κρανέα Ελασσόνα. Αποφοίτησε από το Γενικό Λύκειο Κρανέας. Κατόπιν, συνέχισε τις σπουδές της στη Φιλοσοφική σχολή του Αριστοτελείου Θεσσαλονίκης, στο τμήμα Ιστορίας- Αρχαιολογίας. Είναι κάτοχος δύο μεταπτυχιακών τίτλων: στην ειδική αγωγή κι εκπαίδευση και στην εκπαίδευση ενηλίκων. Είναι μόνιμη εκπαιδευτικός δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Είναι παντρεμένη με το συνάδελφο, Ραφτούλη Γεώργιο με τον οποίο έχουν αποκτήσει δύο κόρες, τη Βασιλική και την Ελένη.

Για το βιβλίο...

Το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου αποτελεί ένα σημαντικό οδηγό στα χέρια του σχολικού νοσηλευτή. Καλύπτει το νομοθετικό πλαίσιο των καθηκόντων του και παρέχει χρήσιμες οδηγίες για τη σχολική νοσηλευτική πρακτική.

ISBN: 978-618-86051-1-4